

Institutionen för vårdvetenskap och sociologi

Skriftlig individuell tentamen

Sjuksköterskeprogrammet HK 07

Kurs 7, Omvårdnad vid långvariga sjukdomar och palliativ vård

15 HP

Torsdagen den 15 januari 2009

Kl. 09.00-13.00

Tentamen består av tre delar, psykiatri och smärta (medicinsk vetenskap) och patientfall som ingår i omvårdnadsvetenskap. **Om någon del blir underkänd, tenteras den om.** Det är den sammanlagda summan på tentamen som räknas in i kursbetyget.

Besvara de olika delarna på **separata papper märkta med din personliga tentamenskod**

För betyget godkänd fordras 70 % rätta svar.

Max poäng 90 för hela tentamen (alla delar)

Max poäng smärta 15 poäng

Max poäng psykiatri 15 poäng

Max poäng omvårdnadsvetenskap 60 p.

Godkänd = 62 poäng

Godkänd = 10 poäng

Godkänd = 10 poäng

Godkänd = 42 poäng

Vid långvariga sjukdomstillstånd som hypertoni, ischemisk hjärtsjukdom, hjärtsvikt, KOL, diabetes mellitus m.fl. krävs ofta genomgripande livsstilsförändringar, som t.ex. rökstopp, för att bromsa sjukdomsutvecklingen, bibehålla funktion och/eller förbättra livskvaliteten. För att åstadkomma en förändring krävs att patienten är motiverad att ändra sina vanor.

1. Beskriv hur du som sjuksköterska kan motivera och stödja patienter i förändringsprocessen. (6p)

Olle 70 år har sedan flera år en tablettbehandlad diabetes mellitus typ-2 och ett BMI = 32. Han kommer in akut till sjukhuset på grund av trötthet, illamående, törst och stora urinmängder. Olle får vätska intravenöst och sätts in på behandling med långverkande insulin vilket förbättrar patientens tillstånd. Hans lab. värden framgår i tabellen nedan.

Lab.värden för Olle	
P-glucos 15 mmol/l (högt, fastevärde),	U-glucos 10 mmol/l (högt),
HbA1c 9 % (högt)	LabU- albumin neg
S-Kreatinin 120 µmol/l (högt)	U-ketoner neg

2. Var ger du insulinet och varför? (2 p)

Fotkomplikationer är vanligt hos patienter med diabetes mellitus. Patientundervisning och regelbunden uppföljning av fotstatus är därför av största vikt.

3. Du inspekterar Olles fötter. Vad observationer du? (4 p)

4. Vad undervisar du Olle om i preventiv fotvård? (4 p)

Olle är orolig för sin diabetes och undrar vad han kan göra för att förbättra blodsockerkontrollen i framtiden. Du diskuterar kostvanorna med honom. Han är ensamstående och tycker att det är svårt att laga mat och att äta på bestämda tider. I hemmet blir det mest kaffe och smörgås.

5. Vilken information ger du Olle angående kosten? (4 p)

Insulindosen kan behöva justeras i olika situationer.

6 Ange fyra olika situationer där insulindosen kan behöva ändras samt varför dosjustering krävs. (4p)

Anna är 35 år drabbades för tre år sedan av en bröstcancer som nu har gett lymfmetastaser i axillen. En ablatio mammae med axillarutrymning på höger sida genomfördes. Hon fick både strål- och cytostatikabehandling efter operationen. Hon har efter detta mått bra och det finns inga tecken på recidiv. Anna är gift och har två döttrar som är 7 och 11 år gamla. Hon arbetar som förskollärare men är nu sjukskriven. Maken arbetar som säljare och är oftast borta hela veckorna så det är Anna som har huvudansvaret för hem och familj. De senaste månaderna har Anna besvärats av tilltagande värk från bröst och ländrygg. Smärtan är tidvis kraftig och stör nattsömn. Mot smärtan har hon fått långverkande Morfin och Panodil. Smärtbehandlingen fungerade väl i början, men nu hjälper medicineringen allt mindre. Dessutom har Anna minskat tio kilo i vikt och har nu ett BMI = 18. Hon har ingen aptit, mår illa och har tendenser till förstoppning. Hon är torr i munnen och upplever törst. Urinproduktionen har varit låg de senaste dygnet och urinen är koncentrerad. Hon är mycket trött och de senaste dagarna har hon också verkat förvirrad enligt maken. Hon gråter mycket och är rädd och orolig för att canceren kommit tillbaka. Hon inkommer nu för utredning till onkologavdelningen där du arbetar som sjuksköterska.

7. Identifiera fyra omvårdnadsbehov som du anser vara de viktigaste i fallbeskrivningen. Motivera ditt svar (8 p)

8. Ange tänkbara bakomliggande orsaker till respektive omvårdnadsbehov som du identifierat. (4 p)

9. Beskriv målsättningen med vården för respektive omvårdnadsbehov? (4 p)

10. Ge förslag på minst fyra omvårdnadsåtgärder till varje identifierat problem (4 p)

11. Vilka etiska överväganden behöver du göra för att välja dina handlingar, motivera ditt ställningstagande? (4 p)

Utredningen visar att Anna har skelettmetastaser i bröst, ländrygg samt i lungorna. Hon får ytterligare behandling men försämras trots detta. I samråd med familjen beslutas om att Anna ska få palliativ vård i hemmet.

12. Redogör för hur den palliativa vården kan utformas och organiseras med utgångspunkt från den palliativa vårdens principer för att möta patientens och familjens behov ? (8 p)

13. Beskriv kort vad coping handlar om generellt och vad det specifikt kan handla om i fallet då Anna får palliativ vård i hemmet? (4 p)

Psykiatri

- 1. Beskriv vad som är utmärkande för ett psykotiskt tillstånd. (2 p)**
- 2. Beskriv de mest karaktäristiska symtomen vid depression och vilka behandlingsmöjligheter som finns. (4 p)**
- 3. Vad bör ingå i en behandling av schizofreni? (3 p)**
- 4. Vilka effekter har neuroleptika? (2 p)**
- 5. Beskriv hur en panikattack kan yttra sig och hur du bemöter/förhåller dig till personen som drabbats. (4 p)**

Max: 15 poäng

Smärta

- 1. Förklara kortfattat smärtsignalens väg från periferin till cortex? (3p)**
- 2. På grundval av uppkomstmekanism delas smärta in i fyra olika grupper. Vilka är de och hur definieras de? (4p)**
- 3. Förklara, fysiologiskt, hur aktivering av beröringsfibrer (A- β fibrer) Kan lindra smärta? (2p)**
- 4. Förklara kortfattat uppkomsten av inflammation vid vävnadsskada. (2p)**
- 5. Nämn minst fyra tillstånd då NSAID är kontraindicerat? (2p)**
- 6. Nämn minst fyra effekter av opioider? (2p)**

Max: 15 poäng